

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Dissertatio Inavgvralis Medica Sistens Paradoxa Medica
Secvli XVIII. Paene Affecti**

Langenbeck, Conrad Johann Martin

Ienae, 1798

VD18 12442488

III. Vires Natvrae Medicatrices.

urn:nbn:de:gbv:45:1-8175

esse videntur, cum qui audacter affirmant, tum qui praefracte negant. Nusquam est, quod studiosissime quaerunt vel ostentant, hinc contortulae conclusiunculae, quae in utraque parte legimus propositas, recte dixeris docta deliramenta, intra quae veritas vix et ne vix quidem consistere possit. Etiam BRUNO scribit vitam a solis externis stimulis proficisci. Audio, sed scire cupio, unde motus cordis perpetuus sit, quomodo vita perpetuare possit in syncopiacis, quibus nullum incitamentum extrinsecus allatum est.

III. VIRES NATURAE MEDICATRICES,

Legitur apud vetustissimum auctorem, HIPPOCRATEM, decretum per secula longe clarissimum, *natura est medica, hinc posteriori aetate superaddita est alia lex, medicus naturae minister, non dominus.* Videbatur ea naturae vis atque potestas, qua morbos et acutos, et longos, vel sine medicis, vel cum peruersa medicina, sponte ac tuto curat, adeo firma, immutabilis et inconcussa esse, ut medici Hippocratici sine ea nulli esse vellent, et prudenter applicando ista praecepta vires corporis commode dirigerent, nimias i. e. incitatas minuerent, depressas i. e. debilitatas erigerent, vacillantes sustentarent, eaque via morbos ad
bonum

bonum exitum ducerent. Quod dum facerent sedulo, neque negligerent aliam regulam vere auream, *medicina* i. e. ars curativa, est additio vel detractio, non poterat non veritas decreti Hippocratici continua observationum copia indies confirmari et in perpetuum stabiliri. Ita demum per longam seculorum seriem nemo, nisi novator, ausus est contra dicere ac negare, quae communi medicorum opinione ac experientia videbantur esse, omni exceptione superiora. Ceteri fere exemplis docuerunt, quanta sit harum virium in sanandis morbis potestas, scripserunt GAVBIVS *), HECKERVS **), WEIDMANN ***), WESTHOFEN ****) vel praestantiam huius doctrinae, quae si rite intelligatur dextreque adhibeatur, falsa esse non solet. Inest corpori vis nutriendi, vulnera conglutinandi, inutiles et mortuas partes suppuratione tollendi, valetudini aduersa excretionibus spontaneis foras expellendi, febrem excitandi et ipsos morbos longos arcendi cetera. Sponte finiuntur morbi gravissimi, et pro insanabilibus habiti, sponte restituuntur aegri desperati et a medicis deserti, neque recte dixeris, vulnus a chirurgo curatum, febrem a medico esse persana-

*) Pathol. Introd. §. 18. et cap. 13.

**) Allgem. Heilkunde §. 600. et Archiv für die allgem. Heilk. B. 2. 1. p. 3. seq.

***) De abusu cauter. candent. ad separand. part. oss. mortuas annotatio. Mogunt. 1797. p. 7. cf. De Necros. Ossium.

****) Ueber die Heilung der Wunden, Mainz 1797.

tam. Nihil enim egerunt in isthoc opere, nisi quod offensam minuerent, noxam e partibus, si fieri poterat, eximerent, vel fomentis mollibus locum incitatum, tensum ac inflammatum laxarent, febrem sanguinis missione, refrigerantibus medicamentis et potionibus, alui lotionem rel. frangerent, haec vero artis praesidia, nisi corpori aegro inesset quaedam vis salutaris et prouida, pro vanis et irritis habenda forent. Inest v. c. cantharidibus potestas cutim et fibras aegri stimulandi et incitandi, humorem serosum alliciendi, vim vitae fessam quasque sopitam refocillandi, at vero nihil valent, si haec ipsa vis paralyticis et morientibus deest. Dantur remedia sudorem cientia, haec vero in imbecillo et moriente homine quidem sudorem cient, sed frigidum, neque iuuant, Quid ergo causae subest? Deest vis vitalis, quae sola salubrem effectum producere potest. Debet ergo hoc praeter ceteris medico esse propositum, vt vires istas prudenter moderetur, et si sufficiant morbo abigendo, magis cunctando, quam temere agendo, incitando et stimulando personam suam tueatur.

At vero ista naturae vires salubres, quas medici per secula iactitarunt, nullae sunt sub auctore BRVNONE et qui eius ab partibus stant, quin cl. RÖSCHLAVB *) eam doctrinam absurdam et vanam nominat. Quo iure, equidem

non

*) L. cit. §. 196. p. 164. seq.

non video. Ait enim, non est quaedam priua vis, quae morbis medeatur. Ecquis vero veterum et recentiorum medicorum talia dixit et scripsit, vel auxilium artis procul esse voluit? Hoc enim docent et exemplis ab experientia ductis satis superque probant, vim eam insitam, qua vita continetur atque sustinetur, in morbis quam maxime conferre ad salubrem exitum, omnemque medici artem in eo esse positam, vt, quo illa tendat, recte calleat i. e. succurrat, si opus est, auferendo vel addendo. Non ergo assumitur noua vis, quae ante afuerit a corpore viuo, sed pro loco, et tempore, et effectu, quo ea cernitur, vim vitalem appellant medicam, non est ergo dicenda qualitas occulta, cum sensus ipsos incredulorum feriat et in oculos influat. HIPPOCRATES senex in Aph. scribit, *quo natura vergit, eo ducenda est materia*, tunc vero nihil quidem intelligit, nisi vim eam naturalem et ad certum scopum directam, vt valetudo aduersa viribus insitis quam commodissime auferatur, ideoque iubet, vt medicus, quid factu hoc in casu opus sit, quam diligentissime attendat, et coeptam viam prosequatur. Secundum BRUNONEM sola incitabilitate vis sanandi constat, eamque satis perspectam habere debet medicus, si bene ac apte curare velit. Quid amplius? Sub alio nomine eadem narratur fabula. Morbus a solis externis impressionibus nascatur, nec ne, alia sumtio est. Fac enim, ab re externa siue opportunitate, vt BRUNONIS sectatores dicunt, primordium vitae et

morbi fieri, tamen, nisi intus sit quaedam vis, quae reci-
 piat istam impressionem et in actum perducatur, morbus
 ipse non nascitur. Falsa ergo est conclusio, quae hinc
 minus bene repetitur, ergo certius argumentum, quo niti
 possint, anquirendum est. Si qua pars corporis vulnerata
 et laesa est, fabricam ipsam affectam esse video, medicum
 noxam auferre debere, quae viribus internis (innere
 Wirksamkeit) resistat, hoc equidem perlubenter largior,
 neque repugno, curationem hac via factam esse beneficio
 naturae (Lebensverrichtungen) attribuendam. Quid ergo?
 Nonne dantur vires naturae medicatrices? Auctor con-
 trariae opinionis cl. RÖSCHLAVB non habet notionem
 rei, de qua disputatur, animo satis informatam, quia
 medici Hippocratici nolunt eas sumi eo sensu, quo ipse
 contendit. Ea vis vitae semper inest corpori sano, qua-
 tenus actione ac egestionibus naturalibus utitur pro auer-
 tenda noxali materia, inest etiam corpori aegro semper
 actuosa, sed ita, ut primum resistat morbosae incitationi,
 deinde, augmento virium naturalium dato et resumto,
 expellat inuisam vitae materiam, et corpus ipsum ad ae-
 quilibrium incitationum et virium, i. e. ad sanitatem
 pristinam perferat. Non ergo caecam quandam vim assu-
 mimus, quae sponte agat et peragat omnia in hominum
 salutem, neque volumus medicum nihil in morbo curan-
 do agere, vel omnia naturae committenda esse, iubemus
 potius, ut fracta essa sint apto loco et positu, et e vul-
 nere

nere sclopetario eximantur aliena, item febris ea moderatione sit, vt nec nimis aucta, nec valde depressa esse videatur, hoc vero iure nostro quaerimus, vnde callus, quem exempli loco nomino, oriatur. Ait auctor, eum esse habendum pro restitutione imperfecta, quae ab iusto virium vitalium moderamine pendeat. Audio, sed si haec satis vera et vsu multo comprobata sunt, non possum non etiam affirmare ac contendere, vires medicas esse certas, non vanas atque irritas: Callum ipsum, vt fructum, tulerunt. Dantur etiam casus, in quibus chirurgus noxam tollere nec potuit, nec voluit, et aeger fato suo relictus breui restitutus *) est. Sin ergo non dantur vires medicae, sanatio vulnerum longe grauissimorum et periculosissimorum vnde demum venerit, scire percupio. Praeceptorum optimo, Perill. GRVNERO, debeo obseruationem huc praeclare facientem. Femina laborat ano artificiali, paullo intemperantior, gulae dedita et adeo furiosa, si quid dissuadebatur, quod appetebat, vt vel ipsum maritum renitentem exhereditaret. Non deerat feminae gulosae et rixosae potestas nocendi, dimittebantur medicus et chirurgus, vt inutiles monitores et morosi homines, aderat idem peruersum viuendi genus quod ante, et nihilo secius sponte sua conualuit aegra, vulnus cicatrice obductum ac clausum est, alius naturalis reddita. Vnde, quaeso, salubris illa rerum commutatio? Nisi corpori aegro

*) Vid. *Westhofen* 1. cit.

aegro insunt vires commodae, quibus vulnus apte glutinatur redditurque sanitas, a miraculo propius abest curatio. Jam vero medici, quod physicorum est, faciunt, i. e. physice explicant euenta medica, et sanationem spontaneam, cuius nulla datur alia explicatio, repetunt a viribus naturae solis, ergo redarguendi nullo modo vel pro stultis habendi sunt, si HIPPOCRATIS auctoritate freti, observationibus omnium seculorum confirmati, dari tales vires statuunt, easque in morbis prudenter dirigendas esse profitentur. Non mehercle vanum est, quod experientia dictat, ratio confirmat. De nomine ac loco disputare, hoc mihi quidem longe vanissimum et ostentationi proximum esse videtur.

T H E S E S.

- I. Metastases nullo modo negari possunt.
 - II. In gonorrhoea sub stadio inflammationis iniectiones iam relaxantes, quam adstringentes inutiles et perniciosae sunt.
 - III. In gonorrhoea venerea siue maligna semper mercurius adhibendus est.
 - IV. Lingua sordida et gustus peruersus non semper sordes gastricas indicant.
 - V. In febre nervosa non semper vis nervorum imminuta, sed etiam aucta subest.
 - VI. In hypochondriasi minime resolventia et euacuantia, sed resolventia vna cum incitantibus adhibenda sunt.
 - VII. Daemoniaci, quorum mentio fit in N. T. non sunt, nisi morbo gravi laborantes, minime vero a daemone obsessi.
 - VIII. Sepulchra et templis sunt removenda.
-